Стенды оформлялись в виде плаката и располагались на осветленной стене раздевальной комнаты, на уровне глаз родителей, для того чтобы было достаточно комфортно читать и воспринимать всю предложенную вниманию информацию. Материал обновлялся 1 или 2 раза в месяц в соответствие с картотекой разработанных нами тем стендов. Внимание родителей к оформленным стендам привлекалось на родительских собраниях, групповых консультациях, а также с помощью группового чата в сети Интернет.

Проведенные исследования показали, что использование тематических стендов на формирующей стадии эксперимента содействовало развитию педагогической компетентности родителей детей старшего дошкольного возраста. Результаты повторного анкетирования родителей экспериментальной группы продемонстрировали повышение компетентности по всем трем компонентам: ценностно-смысловому, когнитивному и коммуникативно-деятельностному.

Список использованной литературы

1. Лебедева, К. А. Педагогическая компетентность родителей дошкольников: структура и методики ее измерения в контексте личностного подхода / К. А. Лебедева // Современные проблемы науки и образования. – 2019. – № 6. – С. 84.

2. Минина, А. В. Формирование педагогической компетентности родителей в воспитании самостоятельности детей дошкольного возраста : автореф. дис. … канд. пед. наук / А. В. Минина. – М., 2015. – 24 с.

РАЗВІЦЦЁ БЕЛАРУСКАГА МАЎЛЕННЯ ДЗЯЦЕЙ ДАШКОЛЬНАГА ЎЗРОСТУ (НА МАТЭРЫЯЛЕ КАЛЯНДАРНА-АБРАДАВЫХ ПЕСЕНЬ)

Федарук Кацярына (УА МДПУ імя І. П. Шамякіна, Беларусь)
Навуковы кіраўнік– Н. А. Барысенка, канд. філал. навук, дацэнт

Увагу педагогаў даўно прыцягвае пытанне выхавання, навучання і развіцця дзяцей дашкольнага ўзросту на роднай мове. Навуковае абгрунтаванне, метадычныя аспекты, накірункі дзейнасці ў гэтай сферы не раз станавіліся прадметам вывучэння. Яшчэ К. Дз. Ушынскі лічыў, што толькі роднае слова дапаможа дзіцяці спазнаць гісторыю народа, яго культуру і традыцыі.

Пытанні развіцця маўлення на роднай мове разглядаліся ў працах Якуба Коласа, Л. І. Ціхеевай, Н. С. Старжынскай, Д. М. Дубінінай і інш.

Да гэтага часу актуальнай усё яшчэ бачыцца неабходнасць выявіць магчымыя спосабы арганізацыі працэсу выхавання і навучання дзяцей дашкольнага ўзросту на роднай мове.

На сённяшні дзень існуюць аб’ектыўныя перадумовы для развіцця беларускага маўлення дзяцей дашкольнага ўзросту: планамерная работа і правільна арганізаваныя маўленчыя зносіны дзяцей у быце і гульнях.

Развіццё маўлення дзіцяці, авалоданне багаццямі роднай мовы, літаратуры, мастацтва – асноўныя элементы фарміравання асобы,

нацыянальнай самасвядомасці дашкольніка, далучэння яго да вытокаў культуры народа. Таму асаблівую ўвагу ў працы з дзецьмі дашкольнага ўзросту неабходна надаваць развіццю беларускага маўлення, фарміраванню ўмення выражаць свае думкі, пачуцці, эмоцыі на роднай мове.

Навучанне беларускай мове ў Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляецца ў спецыфічнай сацыялінгвістычнай сітуацыі, якую можна ахарактарызаваць як руска-беларускае блізкароднаснае двухмоўе, дзе беларуская мова займае пачэснае месца, якое належыць ёй па праву.

У сувязі з гэтым узрастае роля дашкольнай установы адукацыі, на якую ўскладаецца адказнасць не толькі за развіццё камунікатыўных навыкаў дзіцяці, але і за фарміраванне сродкамі мовы нацыянальнай самасвядомасці, за перадачу літаратурнай спадчыны, культурных традыцый, назапашаных беларускім народам на працягу свайго існавання.

Для гэтага выкарыстоўваюцца шматлікія спосабы і сродкі, метады і прыёмы, сярод якіх важную ролю адыгрывае мастацкая літаратура ва ўсёй жанравай разнастайнасці. Адной з важнейшых крыніц пазнання гісторыі беларусаў, іх светаўяўлення, побыту, традыцый з’яўляецца вусная народная творчасць, у прыватнасці, каляндарна-абрадавая паэзія.

Каляндарна-абрадавая паэзія, або паэзія земляробчага календара, – від фальклору, які суправаджаў аграрныя святы і працу земляроба на працягу гаспадарчага года. Паэзія беларускага земляробчага календара ўключае звыш дваццаці жанравых і групавых песенных разнавіднасцей. Яна прадстаўлена чатырма вялікімі цыкламі: веснавы, летні, восеньскі і зімовы. Кожная пара года ў сялянскім календары мела адпаведныя абрады, звычаі, павер’і, песеннае суправаджэнне.

Арганізацыя адукацыйнага працэсу ў дашкольнай установе таксама звязваецца з каляндарным цыклам, што дае магчымасць выкарыстоўваць адпаведны фальклорны матэрыял на занятках па ўсіх адукацыйных галінах, у час правядзення мерапрыемстваў.Гэта дае магчымасць не толькі пазнаёміць з традыцыйнай абраднасцю, але і пашырыць слоўнікавы запас сродкамі фальклорнай паэзіі, развіваць беларускае маўленне.

Традыцыйнаеабрадавае свята, з якім знаёмяцца выхаванцы ў пачатку навучальнага года, – “Дажынкі”. Для развіцця беларускага маўлення яго арганізацыю мэтазгодна суправаджаць народнымі песнямі адпаведнай тэматыкі.

Так, пры выкарыстанні песні “*Дажыначкі, дажыначкі!*” дзеці знаёмяцца з лексічнай адзінкай *дажынкі* (памяншальна-ласкальная форма *дажыначкі* выражае павагу да працэсу збору збожжа і надзею на добры ўраджай), тлумачым яе выразную славаўтваральнуюсувязь з дзеясловам *жаці*. Аднак надзея, што будзе запас на зіму, губляецца са словамі маці, што *спадару трэба збожжа аддаці*:

Дажыначкі, дажыначкі!
Мы канчаемжаці!
Дажыначкі, дажыначкі!
Казала мне маці,
Штоспадарутрэбазбожжааддаці!

Пра цяжкую працу жнеек ў час час жніва распавядае змест песні "*Каціўся вяночак па полю*".Так доўга і цяжка працавалі *жнейкі*, што нават *вяночак* стаў прасіцца дадому. Замілаванне працаўніцамі і выражэнне павагі за цяжкую працу адлюстроўваецца памяншальна-ласкальнай формай *жнеечкі*:

Каціўся вяночак па полю,
Прасіў жнеечак дадому,
Дадому, жнеечкі, дадому.
Ўжо нагуляліся па полю,
Густа снапы вяжучы!

Такім чынам, арганізацыя сістэматычнай працы з творамі каляндарна-абрадавай паэзіі дасць магчымасць не толькі колькасна ўзбагаціць лексічны запас дзяцей дашкольнага ўзросту беларускамоўнай лексікай, але і развіць маўленчыя здольнасці з выкарыстаннем кампанентаў традыцыйнай нацыянальнай культуры.

Спіс выкарыстанай літаратуры

1. Старжынская, Н. С. Развіццё беларускага маўлення дзяцей дашкольнага ўзросту : вучэб. дапам. / Н. С. Старжынская, Д. М. Дубініна. – Мінск : РІВШ,2022. – 396 с.
2. Дубініна, Д. М. Выхаванне ў дзяцей дашкольнага ўзросту цікавасці да беларускай мастацкай літаратуры і фальклору / Д. М. Дубініна. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2016. – 208 с.

ИЗУЧЕНИЕ УЧАЩИМИСЯ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ОБИТАТЕЛЕЙ СООБЩЕСТВ

Федюкович Ольга (УО БрГУ им. А. С. Пушкина, Беларусь)
Научный руководитель – В. В. Шималов, канд. биол. наук, доцент

Формирование первоначальных знаний о природе, обществе и человеке, основ экологической культуры и здорового образа жизни осуществляется при освоении учащимися младшего школьного возраста содержания учебного предмета «Человек и мир» [1]. Знакомство их с природными сообществами – это важная часть этого предмета, так как в процессе обучения дети опираются на собственные наблюдения и накопленные знания. Они уже знакомы с местной природой, бывали в лесу, на реке, на лугу, поэтому сами могут обобщить свои знания, проанализировать увиденное и проследить взаимосвязи между группами растений и животных внутри сообщества. Школьники узнают, что именно из различных сообществ состоит природа вокруг нас и в них встречается много различных организмов, каждый из которых может жить только потому, что другие виды, обитающие вместе с ним, создают необходимые для него условия существования.

Интерес представляет то, как учащиеся младшего школьного возраста знакомятся и усваивают материал по изучению сообществ. Это явилось целью нашего исследования и на это было обращено особое внимание в период педагогической практики на психолого-педагогическом факультете УО «Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина»